

POWIATOWY PROGRAM

OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO

NA LATA 2017-2022

Materiał zebrali i opracowali:

1. Barbara Linetty
2. Anna Michalska-Nowak
3. Alicja Żabska-Szymańska

Wągrowiec, 2019 rok

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
2. Charakterystyka powiatu	4
3. Ochrona zdrowia	5
4. Pomoc społeczna i infrastruktura wspomagająca	7
4.1. Ośrodki Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Wągrowieckiego	7
4.2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu	7
4.3. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	8
4.4. Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu	9
4.5. Dom Pomocy Społecznej w Srebrnej Górze	10
4.6. Warsztat Terapii Zajęciowej w Wągrowcu	11
4.7. Warsztat Terapii Zajęciowej w Wapnie	11
4.8. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Wągrowcu	11
4.9. Zakład Aktywizacji Zawodowej w Gołaszewie	12
4.10. Dzienny Dom Seniora w Wągrowcu	13
4.11. Środowiskowy Dom Samopomocy w Wągrowcu	13
4.12. Środowiskowy Dom Samopomocy w Gołańczy	14
4.13. Miejski Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wągrowcu	15
4.14. Ośrodek Interwencji Kryzysowej	16
4.15. Mitingi AA	17
4.16. Mitingi Al.-Anon	17
4.17. Organizacje pozarządowe – fundacje, stowarzyszenia	17
5. Diagnoza	18
5.1. Diagnoza pozytywna	19
5.2. Diagnoza negatywna	21
6. Cel strategiczny Programu	22
7. Cele operacyjne Programu	22

8. Realizacja Programu	23
9. Źródła finansowania	30
10. Realizatorzy Programu	30
11. Monitorowanie i ewaluacja.....	31
12. Posumowanie	31

1. Wstęp

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Dz.U. z 2018r. poz. 1878 z późn. zm.) ochronę zdrowia zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane.

W działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorzady zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

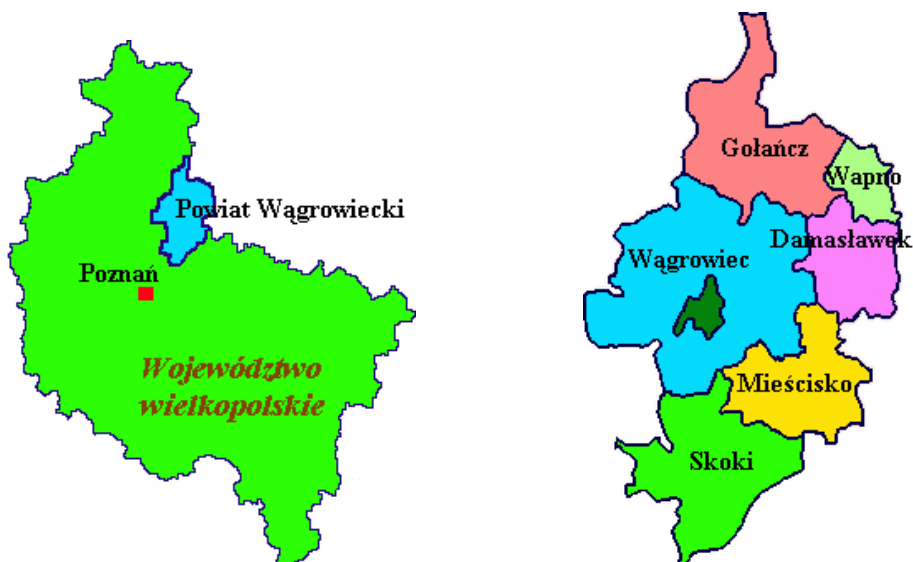
Ochrona zdrowia psychicznego według wyżej wymienionej ustawy obejmuje realizację zadań dotyczących:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym,
- 2) zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- 3) kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Wymienione wyżej działania zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017r. (Dz. U. z 2017r. poz. 458) w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

2. Charakterystyka powiatu

Powiat wągrowiecki jest jednym z większych powiatów Wielkopolski, leżącym w północno - wschodniej części województwa. Zajmuje powierzchnię 1040,8 km² i leży w historycznym i etnograficznym regionie Pałuk, na przecięciu Szlaku Piastowskiego ze Szlakiem Cysterskim. Zamieszkuje go ponad 70 tysięcy mieszkańców w 7 gminach: Wągrowiec, Skoki, Gołańcz, Damasławek, Mieścisko, Wapno oraz miasto Wągrowiec.

Gmina	Powierzchnia - 1040,8 km ²	Ludność - 70212
Damasławek	104,7 km ²	5437
Gołańcz	192,1 km ²	8347
Mieścisko	135,6 km ²	5992
Skoki	198,5 km ²	9580
Wapno	44,2 km ²	3000
g. Wągrowiec	347,8 km ²	12249
m. Wągrowiec	17,9 km ²	25607

Stan na dzień 31.12.2017 r.

Dane statystyczne za Głównym Urzędem Statystycznym w Warszawie www.stat.gov.pl.

3. Ochrona zdrowia

Na terenie powiatu wągrowieckiego znajduje się Szpital Powiatowy, który zapewnia bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańcom naszego powiatu. W szpitalu funkcjonują następujące oddziały: dziecięcy, wewnętrzny, chirurgiczny, noworodków oraz położnictwo z ginekologią, oddział intensywnej opieki medycznej, szpitalny oddział ratunkowy oraz pracownia tomografii komputerowej. Ponadto dla osób niewymagających już hospitalizacji, u których zakończono stan diagnozowania, leczenia operacyjnego, które jednak ze względu na stan zdrowia i stopień niepełnosprawności oraz brak możliwości funkcjonowania w środowisku domowym wymagają stałego nadzoru fachowego personelu, działa Zakład Opiekuńczo-Leczniczy.

Porady lekarskie udzielane na terenie powiatu wągrowieckiego realizowane są przez niepubliczne i publiczną palcówkę służby zdrowia, a także indywidualne praktyki lekarskie oferujące opiekę ogólną oraz specjalistyczną z uwzględnieniem:

- 1) podstawowej opieki zdrowotnej,
- 2) stomatologii,
- 3) opieki specjalistycznej.

Ad.1 Podstawowa opieka zdrowotna (POZ)

- **lekarz rodzinny** – w powiecie funkcjonuje 14 podmiotów, w tym: 4 w Wągrowcu, po 2 w Gołańczy i Skokach, po 1 w Damasławku, Łeknie, Mieścisku, Niemczynie, Wapnie i Żelicach,
- **pielęgniarka środowiskowo – rodzinna** – usługi w tym zakresie realizuje 13 podmiotów, w tym: 4 w Wągrowcu, po 2 w Gołańczy i Skokach, natomiast po 1 w Damasławku, Łeknie, Mieścisku, Wapnie i Żelicach,
- **położna** – świadczenia realizuje 8 podmiotów: po 2 w Wągrowcu, Gołańczy i Skokach, z kolei po 1 w Damasławku, Mieścisku,
- **higiena szkolna** – funkcjonuje 6 podmiotów: po 1 w Wągrowcu, Damasławku, Gołańczy, Mieścisku, Skokach, Wapnie,
- **transport sanitarny w POZ** – usługi w tym zakresie świadczy Zespół Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu.

Ad.2 Stomatologia

W powiecie wągrowieckim funkcjonuje:

- 18 gabinetów stomatologicznych, w tym 1 dla dzieci i młodzieży do 18 roku życia,
- 1 gabinet ortodontyczny.

Rozmieszczenie gabinetów stomatologicznych przedstawia się następująco:

- 10 gabinetów w Wągrowcu,
- po 2 gabinety w Damasławku, Gołańcz, Skokach,
- po 1 gabinetecie w Łeknie, Mieścisku i Wapnie.

Ad.3 Opieka specjalistyczna

Podmioty medyczne w zakresie specjalistki oferują mieszkańcom powiatu wągrowieckiego usługi w 19 specjalnościach. Są to:

- 1) chirurgia,
- 2) chorób płuc,
- 3) dermatologia,
- 4) diabetologia,
- 5) fizjoterapia
- 6) kardiologia,
- 7) leczenie uzależnień,
- 8) logopedia,
- 9) neurologia,
- 10) okulistyka,
- 11) onkologia,
- 12) ortopedia,
- 13) otolaryngologia,
- 14) położnictwo i ginekologia,
- 15) zdrowie psychiczne,
- 16) psychologia,
- 17) rehabilitacja,
- 18) reumatologia,
- 19) urologia.

Na 20 funkcjonujących placówek specjalistycznych:

- 18 zlokalizowanych jest w Wągrowcu,
- 1 w Gołańczy,
- 1 w Skokach.

W zakresie zdrowia psychicznego porad udzielają następujące placówki medyczne:

- 1) *NZOZ Poradnie Specjalistyczne, ul. Skocka 18 w Wągrowcu,*
- 2) *NS ZOZ „MEDICUS” utworzony przez „Medicus-Bonus”, ul. Przemysłowa 42 w Wągrowcu - prywatne.*

Ponadto poza w/w placówkami funkcjonują dwie prywatne indywidualne praktyki specjalistyczne, które udzielają porad psychiatrycznych:

- 1) *dr Marlena Pauszek, ul. Kolejowa 30 w Wągrowcu,*

Najbliższy szpital z oddziałem psychiatrycznym znajduje się w Gnieźnie, w odległości 40 km od Wągrowca.

4. Pomoc społeczna i infrastruktura wspomagająca

Na terenie powiatu wągrowieckiego w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej funkcjonują ośrodki pomocy społecznej oraz instytucje wspomagające:

- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Komisje ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejski Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Świetlice Socjoterapeutyczne.

4.1. Ośrodki Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Wągrowieckiego:

1. *Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu, ul. Krótka 4c;*
2. *Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu, ul. Janowiecka 98a;*
3. *Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Damasławku, ul. Długa 1A,*
4. *Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Golańczy, ul. K. Libelta 4;*
5. *Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieścisku, ul. Plac Powstańców Wlkp. 13;*
6. *Ośrodek Pomocy Społecznej w Skokach, ul. Ciastowicza 11;*
7. *Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wapnie, ul. Solna 3.*

4.2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie to wyspecjalizowana jednostka pomocy społecznej szczebla powiatowego, która realizuje zadania wynikające z ustaw :

- *o pomocy społecznej,*
- *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych,*
- *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,*

- o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- wykonuje także zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

W strukturach PCPR w Wągrowcu funkcjonują:

- Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności - powołany przez Starostę Wągrowieckiego dnia 3 stycznia 2000 roku;
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej - utworzony, zgodnie z Uchwałą Nr XXXVIII/199/2005 z dnia 28 grudnia 2005 roku Rady Powiatu Wągrowieckiego.

W celu prawidłowej realizacji zadań centrum zatrudnia: w ramach umów o pracę 21 pracowników.

Ponadto, centrum inicjuje, wspiera oraz nadzoruje działania podejmowane na rzecz osób zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego, współrealizuje przedsięwzięcia z organizacjami pozarządowymi, w szczególności na rzecz dzieci, koordynuje oraz realizuje projekty finansowane ze źródeł zewnętrznych, w tym także z Unii Europejskiej.

Centrum umożliwia ponadto odbywanie staży pracowniczych, reorientacji zawodowej, a także praktyk studenckich w celu zdobycia praktycznych umiejętności.

Zaplecze techniczne centrum stanowią:

- 10 nowoczesnie wyposażonych biur oraz salka konferencyjna w budynku przy ul. Wierzbowej 1;
- 6 spełniających wymagane standardy pomieszczeń i gabinetów, w budynku przy ul. Kcyńskiej 48 w Wągrowcu, użytkowanym przez Powiatowy Zespół Orzekający;
- hostel Ośrodka Interwencji Kryzysowej dostosowany do okresowego pobytu w nim max. 10 osób, zlokalizowany w kompleksie budynków MOW w Antoniewie.

4.3. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności znajduje się przy ul. Kcyńskiej 48 w Wągrowcu. Realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2019 poz. 1172) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności z dnia 15 lipca 2003 roku (Dz.U. z 2018 poz.2027).

W skład Zespołu powołanych jest 9 specjalistów - członków składów orzekających, w tym 3 lekarzy, 2 doradców zawodowych, 2 pracowników socjalnych, 2 psychologów. Ponadto 2 osoby wchodzące w skład zespołu posiadają uprawnienia pedagogiczne.

W 2018 roku wydano 1 274 orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (osoby powyżej 16 roku życia) oraz 146 orzeczeń o niepełnosprawności (dzieci do 16 roku życia).

Wśród osób po 16 roku znajdowało się w 2018 roku:

- 4 z kategorią niepełnosprawności 01-U (upośledzenie umysłowe),
- 40 z kategorią 02-P (choroby przewlekłe),
- 5 z kategorią 06-E (epilepsja),
- 83 z kategorią 10-N (choroby neurologiczne).

Natomiast wśród osób poniżej 16 roku życia w 2018 roku znajdowały się 4 osoby z kategorią niepełnosprawności 01-U (upośledzenie umysłowe), 2 osoby z kategorią chorób psychicznych, 8 osób z epilepsją oraz 23 osoby z chorobami neurologicznymi.

4.4. Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu

Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu wykonuje zadania z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Podstawą jego działania jest ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Jednym z działań, które podejmuje Powiatowy Urząd Pracy jest m. in. rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych. Podstawę prawną stanowi ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy ze statusem:

- **osoby bezrobotnej** (posiadającej aktualny orzeczony stopień niepełnosprawności, niezatrudnionej i nie wykonującej innej pracy zarobkowej, zdolnej i gotowej do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej, nie posiadającej uprawnień do świadczeń rentowych lub zasiłku stałego na podstawie przepisów o pomocy społecznej)
- **osoby poszukującej pracy** (posiadającej aktualny orzeczony stopień niepełnosprawności oraz posiadającej przychód w postaci renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej bądź zasiłku stałego z ośrodka pomocy społecznej).

Według danych statystycznych na koniec 2017 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 85 osób niepełnosprawnych bezrobotnych, w tym 17 osób poszukujących pracy. Na ogólną liczbę osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP składało się: 36 osób zamieszkałych w mieście, w tym 12 jako poszukujące pracy, oraz 49 osób z terenu wiejskiego, w tym 5 poszukujących pracy.

Biorąc pod uwagę rodzaj niepełnosprawności wśród osób bezrobotnych znajdowała się 1 osoba z upośledzeniem umysłowym, 16 osób z kategorią chorób psychicznych, 8 osób z epilepsją oraz 15 osób z chorobami neurologicznymi.

Natomiast w końcu roku 2018 zarejestrowane były 83 osoby niepełnosprawne bezrobotne, w tym 11 osób poszukujących pracy. W ogólnej liczbie osób niepełnosprawnych było 44 osoby zamieszkałe w mieście, w tym 8 jako poszukujące pracy a 39 osób z terenu wiejskiego, w tym 3 jako poszukujące pracy. Według rodzaju niepełnosprawności zarejestrowane były: 0 osób z upośledzeniem umysłowym, 19 osób z kategorią chorób psychicznych, 7 osób z epilepsją, oraz 7 osób z chorobami neurologicznymi.

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne albo poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu mają prawo korzystać z usług lub instrumentów rynku pracy na zasadach określonych w przepisach ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W ramach rehabilitacji zawodowej Powiatowy Urząd Pracy udziela pomocy w zakresie:

- pośrednictwa pracy,
- poradnictwa zawodowego,
- szkoleń,
- stażu,
- prac interwencyjnych,
- jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
- zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.

Wydatki na instrumenty oraz usługi rynku pracy są finansowane w zakresie osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako:

- bezrobotne – ze środków Funduszu Pracy,
- poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu – ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

4.5. Dom Pomocy Społecznej w Srebrnej Górze

Dom Pomocy Społecznej jest placówką stacjonarną, stałego lub okresowego pobytu i jest przeznaczony dla 60 osób w podeszłym wieku. Zapewnia swoim mieszkańcom całodobowe usługi opiekuńcze, wspomagające, w tym społeczne i religijne na poziomie obowiązujących standardów. Mieszkańcy Domu mają możliwość skorzystania z oferty pracowni terapii zajęciowej oraz zajęć rehabilitacyjnych. Nadzór nad działalnością Domu

sprawuje Starosta Wągrowiecki przy pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu.

4.6. Warsztat Terapii Zajęciowej w Wągrowcu

Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony jest przez Wielkopolskie Stowarzyszenie Na Rzecz Chorych, Niepełnosprawnych i Ich Rodzin „REHABILITACJA”. Siedziba wągrowieckiego Warsztatu znajduje się przy ul. Taszarowo 13.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Wągrowcu realizuje zadania na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin, prowadzi działalność terapeutyczną poprzez kształcenie określonych sprawności zawodowych. Przygotowuje do podjęcia pracy, oraz stara się podtrzymywać osiągnięte kompetencje i kształtować nowe umiejętności społecznego funkcjonowania.

Uczestnikami Warsztatu jest 35 osób niepełnosprawnych z terenu miasta i gminy Wągrowiec, gminy Mieścisko i miasta i gminy Skoki.

Zajęcia terapeutyczne odbywają się w 7 pracowniach: gospodarstwa domowego, ceramicznej, krawieckiej, dziewiarskiej, stolarskiej, plastycznej, skórzaney. Ponadto w Warsztacie prowadzona jest muzykoterapia, terapia psychologiczna oraz pedagogiczna.

4.7. Warsztat Terapii Zajęciowej w Wapnie

Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony jest przez Wielkopolskie Stowarzyszenie Na Rzecz Chorych, Niepełnosprawnych i Ich Rodzin „REHABILITACJA”. Siedziba Warsztatu w Wapnie znajduje się przy ul. Świerczewskiego 1P.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Wapnie realizuje zadania na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Prowadzi działalność terapeutyczną poprzez kształcenie określonych sprawności zawodowych, przygotowuje do podjęcia pracy, oraz stara się podtrzymać osiągnięte kompetencje i kształtować nowe umiejętności społecznego funkcjonowania.

Uczestnikami Warsztatu jest 35 osób niepełnosprawnych z terenu gminy Wapno, gminy Damasławek oraz miasta i gminy Gołańcz.

Zajęcia terapeutyczne odbywają się w 7 pracowniach: komputerowo – poligraficznej, ogrodniczo – wikliniarskiej, ceramiczno – artystycznej, rękodzielniczo – krawieckiej, stolarskiej, gospodarczo – technicznej i gastronomicznej. Ponadto w Warsztacie prowadzona jest muzykoterapia, terapia psychologiczna i rehabilitacja.

4.8. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Wągrowcu

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wągrowcu udziela pomocy uczniom, ich rodzicom oraz nauczycielom przedszkoli, szkół, i placówek mających siedzibę na terenie powiatu wągrowieckiego. Organem prowadzącym Poradnię jest Rada Powiatu Wągrowieckiego, a nadzór pedagogiczny sprawuje Wielkopolski Kurator Oświaty.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wągrowcu udziela pomocy i wsparcia poprzez:

- diagnozę dzieci i młodzieży w zakresie m. In.: trudności w nauce, specyficznych problemów w uczeniu się, trudności wychowawczych, emocjonalnych i problemów w wyborze dalszej drogi kształcenia i zawodu,
- konsultacje psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne oraz w zakresie doradztwa zawodowego dla rodziców, nauczycieli, wychowawców oraz pełnoletnich uczniów,
- działalność terapeutyczną z zakresu psychologii, pedagogiki oraz logopedii,
- działalność informacyjną oraz profilaktyczną wśród dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli ze szkół i placówek z terenu powiatu wągrowieckiego,
- wsparcie merytoryczne nauczycieli w zakresie pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w formie: warsztatów, szkoleń, rad pedagogicznych, spotkań w ramach międzyszkolnych sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli, dyżurów na terenie placówek.

Placówka udziela pomocy na podstawie zgłoszeń rodziców, pełnoletnich uczniów lub opiekunów prawnych dzieci i młodzieży. Wydaje orzeczenia i opinie na pisemny wniosek rodzica/opiekuna prawnego/pełnoletniego ucznia. Korzystanie z usług poradni jest dobrowolne i bezpłatne.

4.9. Zakład Aktywizacji Zawodowej w Gołaszewie

Zakład Aktywizacji Zawodowej w Gołaszewie powstał dzięki zaangażowaniu Gminy Mieścisko we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz PFRON. W Zakładzie zatrudnienie znajdują osoby niepełnosprawne ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Celem Zakładu jest osiągnięcie zaradności osobistej i funkcjonowanie społeczne zatrudnionych pracowników oraz przygotowywanie ich do pracy na otwartym rynku poprzez:

1/ działalność terapeutyczną, która obejmuje:

- poprawę sprawności psychofizycznych u zatrudnionych osób niepełnosprawnych, a w szczególności stwarzanie poczucia satysfakcji z wykonywanej działalności,
- przekonywanie o swojej ważnej roli do spełnienia w społeczeństwie i pełnej z nim integracji,
- korzyści z podnoszenia jakości życia,

- integrację osób niepełnosprawnych z pełnosprawnymi,
- inspirowanie zajęć kulturalnych i oświatowych,
- uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych;

2/ rehabilitację społeczną, która obejmuje:

- przystosowanie osób niepełnosprawnych do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,
- wytwarzanie u niepełnosprawnych nawyku systematycznej pracy i odpowiedzialności za jej wykonanie,
- nauka niepełnosprawnych pracy w zespole ze ścisłym podziałem na określone zadania;

3/ rehabilitację zawodową prowadzoną w ramach trzech działów produkcyjnych:

- ogrodniczo - porządkowego,
- krawiecko - pamiątkarskiego,
- niszczenia dokumentów.

4.10. Dzienny Dom Seniora w Wągrowcu

Dzienny Dom Seniora oferuje pobyt dla osób, które z powodu wieku, choroby, a przede wszystkim samotności wymagają wsparcia, opieki i kontaktów z innymi ludźmi. Osoby przebywające w Domu mają możliwość uprawiania gimnastyki usprawniającej, indywidualnej rehabilitacji na zlecenie lekarza, brać udział w terapii zajęciowej czy muzykoterapii oraz korzystać z wielu innych atrakcyjnych rozrywek organizowanych przez wolontariuszy. Ponadto podopieczni Domu mogą brać udział, w specjalnie dla nich utworzonych sekcjach zainteresowań:

- zespół muzyczny „Echo”,
- grupa zajmująca się robótkami ręcznymi,
- grupa kulinarna,
- grupa turniejowa,
- grupa kulturalna,
- grupa zajmująca się ogrodem.

Dom Seniora oferuje swym pensjonariuszom telewizję z wykupionym abonamentem telewizji satelitarnej, a także dostęp do Internetu. Ponadto uczestnicy zapewniony mają ciepły posiłek, dowóz do placówki i odwiezienie do miejsca zamieszkania. Powyższe usługi są odpłatne.

4.11. Środowiskowy Dom Samopomocy w Wągrowcu

Środowiskowy Dom Samopomocy w Wągrowcu jest placówką pobytu dziennego, przeznaczony dla osób przewlekle chorych psychicznie, które nie wymagają leczenia szpitalnego oraz osób upośledzonych umysłowo. Przebywać może w nim 30 osób.

Podopiecznymi są osoby, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych, wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej.

Dom świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Ponadto Środowiskowy Dom Samopomocy w Wągrowcu zapewnia podopiecznym opiekę i różnorakie formy terapii, w tym terapię zajęciową, trening spędzania czasu wolnego, wycieczki i wyjazdy rekreacyjno – sportowe oraz rehabilitację ruchową, a także zajęcia z muzykoterapii, logopedii. Placówka oferuje również opiekę pielęgniarską i psychologiczną.

4.12. Środowiskowy Dom Samopomocy w Gołańczy

Środowiskowy Dom Samopomocy w Gołańczy jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – niepełnosprawnymi intelektualnie. Przeznaczony jest dla 30 osób i działa 5 dni w tygodniu, po 8 godzin dziennie. Zajęcia organizowane są grupowo oraz indywidualnie.

Podopieczni Domu mogą korzystać z pracowni: plastycznej, krawieckiej, stolarskiej, gospodarstwa domowego, komputerowej, muzycznej oraz pokoju do zajęć rekreacyjno -ruchowych, gabinetu opieki medycznej. Ponadto w budynku znajduje się pomieszczenie biurowe kierownika i pracownika socjalnego, świetlica, stołówka, magazyn, pomieszczenia sanitarne.

Środowiskowy Dom Samopomocy oferuje, swoim podopiecznym następujące usługi:

- terapię zajęciową,
- opiekę psychologiczną i pielęgniarską,
- zajęcia rekreacyjne i kulturalno-oświatowe,
- wycieczki krajoznawcze,
- udział w imprezach integracyjnych,
- zapobieganie społecznej izolacji chorych,
- umożliwienie pozostania w naturalnym środowisku,
- wyrabianie umiejętności wykonywania podstawowych zadań życiowych.

4.13. Miejski Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wągrowcu

➤ Punkt Informacyjno - Konsultacyjny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Oferta punktu skierowana jest do osób doznających przemocy w rodzinie, osób stosujących przemoc wobec bliskich, świadków przemocy domowej. Do zadań punktu należy:

- udzielanie wsparcia psychologicznego osobom dzwoniącym i przychodzącym,
- poradnictwo psychologiczne i prawne z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- edukacja w zakresie zjawiska przemocy i alkoholizmu,
- motywowanie do podejmowania działań mających na celu przerwanie przemocy w rodzinie,
- kierowanie do lokalnych placówek dla osób uwikłanych w przemoc domową,
- interweniowanie w odpowiednich instytucjach oraz wszczynanie procedury Niebieskiej Karty,
- prowadzenie i udostępnianie bazy danych o instytucjach i formach pomocy na terenie Wielkopolski dla osób uwikłanych w przemoc,

➤ Punkt Informacyjno - Konsultacyjny Przeciwdziałania Narkomanii

Działalność punktu ma na celu, ułatwienie mieszkańcom skorzystania z konsultacji i pomocy psychologicznej w sytuacjach zagrożenia uzależnieniem od narkotyków. Skorzystać z niego mogą: rodzice, dzieci, młodzież, zagrożeni lub mający problemy z uzależnieniem od środków psychoaktywnych (narkotyków, dopalaczy), a także inne osoby, które borykają się z tymi problemami. W punkcie można uzyskać pomoc z zakresu:

- porad, informacji, konsultacji psychologicznych odnośnie profilaktyki i uzależnienia od środków psychoaktywnych,
- zasad postępowania, w sytuacji istnienia zagrożenia uzależnieniem,
- oceny stopnia zaawansowania w uzależnieniu (i ewentualne zalecenia do skorzystania z ośrodków detoksykacyjnych lub leczniczych),
- informacji na temat testów na obecność narkotyków w moczu i innych sposobów wykrywania narkotyków w organizmie,
- informacji o ośrodkach profilaktycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych zajmujących się uzależnieniem od narkotyków.

➤ **Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin**

Zadaniem punktu jest motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnień, motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzoru picia oraz udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym.

➤ **Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych w formie Świetlicy Socjoterapeutycznej dla Dzieci w Wągrowcu.**

Świetlica jest przeznaczona dla dzieci w wieku szkolnym (szkoła podstawowa) pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych. Działa od poniedziałku do piątku w godzinach od 13.00 do 18.00. Wykwalifikowani pracownicy w dziedzinach pedagogiki, socjoterapii i psychologii prowadzą zajęcia, a także zapewniają opiekę i pomoc uczestniczącym w nich dzieciom. Podopieczni świetlicy mają zapewniony podwieczorek, a w okresie zimowym gorący posiłek. Świetlica oferuje swoim wychowankom następujące zajęcia:

- prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych w zakresie integracji grupy, agresji, niedostosowania społecznego, mocnych i słabych stron, uczuć, emocji, prawidłowego funkcjonowania rodziny, a także radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych,
- prowadzenie zajęć profilaktyczno- warsztatowych dotyczących środków uzależniających, bezpieczeństwa, zdrowego trybu życia,
- wyrównywanie braków w nauce i eliminowanie deficytów rozwojowych u dzieci,
- pomoc w odrabianiu zadań domowych,
- zajęcia z obszaru doradztwa zawodowego,
- zajęcia kulturalno- oświatowe i sportowo- rekreacyjne oraz uroczystości okolicznościowe, wycieczki,
- konkursy tematyczne,
- spotkania indywidualne wychowanków z psychologiem oraz psychologa z rodzicami,
- przygotowywanie inscenizacji, programów artystycznych,
- zajęcia multimedialne i relaksacyjne,
- zajęcia plastyczne mające na celu dekorację świetlicy.

4.14. Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Ośrodek Interwencji Kryzysowej jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej działającą w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu. Kierownikiem Ośrodka jest Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu.

Ośrodek przeznaczony jest dla osób z terenu powiatu wągrowieckiego, w wyjątkowych sytuacjach także dla osób z innych powiatów, które znajdują się w sytuacji kryzysowej, tj. dla ofiar zagrożonych zjawiskiem przemocy fizycznej, psychicznej i seksualnej, w szczególności kobiet, matek z dziećmi i kobiet ciężarnych oraz ofiar klęsk żywiołowych i zdarzeń losowych. Do Ośrodka nie są przyjmowane osoby pod wpływem alkoholu, narkotyków i innych środków odurzających.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej prowadzi działalność hostelową zapewniającą schronienie przez całą dobę zlokalizowaną w mieszkaniu znajdującym się w kompleksie budynków Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Antoniewie oraz działalność związaną z poradnictwem specjalistycznym - prawnym, socjalnym i psychologicznym. Ponadto prowadzi terapię indywidualną, rodzinną wraz z grupami wsparcia dla osób i rodzin, które znalazły się w sytuacji kryzysowej. Usługi poradnictwa specjalistycznego dostępne są w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu, ul. Wierzbowa 1.

4.15. Mitingi AA

Są to spotkania kobiet i mężczyzn, którzy dzielą się własnymi doświadczeniami, siłą i nadzieją, żeby pomóc sobie i innym w wyzdrowieniu z alkoholizmu.

Podczas mitingów osoby uczą się mówić o sobie, uczą się słuchać – zachowując anonimowość, a także uczą się wyrażania uczuć, dzieląc się z innymi.

4.16. Mitingi Al.-Anon

Al. – Anon jest to grupa ludzi: rodzin, przyjaciół, znajomych alkoholików, którzy spotykają się po to, żeby zrozumieć chorobę alkoholową, pomóc sobie, rodzinie i alkoholikowi. Podczas spotkań w/w osoby mogą znaleźć oparcie i zrozumienie swoich problemów, a także zyskać przyjaciół, którzy mają ten sam problem.

Ponadto na mitingach można nauczyć się jak postępować i żyć z alkoholikiem, a przede wszystkim w jaki sposób pomóc sobie, dzieciom, rodzinie.

4.17. Organizacje pozarządowe – fundacje, stowarzyszenia

Na terenie powiatu wągrowieckiego działa kilkadziesiąt organizacji pozarządowych. Wiele z nich aktywnie uczestniczy w życiu społecznym powiatu poprzez realizację zadań

m.in.; z zakresu sportu, kultury, turystyki, krajoznawstwa, działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym i osób niepełnosprawnych. Ponadto organizacje pozarządowe realizują zadania z zakresu promocji i ochrony zdrowia.

Organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu, które w statutach mają zapisy dotyczące m.in. działalności na rzecz osób niepełnosprawnych (w tym z zaburzeniami psychicznymi – niepełnosprawnych intelektualnie), pomocy społecznej są następujące:

- Wielkopolskie Stowarzyszenie Na Rzecz Chorych, Niepełnosprawnych i Ich Rodzin „REHABILITACJA” im. K. Marcinkowskiego,
- Stowarzyszenie im. Ks. Jerzego Niwarda Musolffa,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Bona Fides” w Wągrowcu,
- Stowarzyszenie Pomocy Uczniom im. Jana Pawła II w Mieścisku,
- Polsko – Duńskie Stowarzyszenie Charytatywne i Kulturalne „Brzydkie Kaczątko”,
- Katolickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Wesołe Misie”,
- Towarzystwo Wspierania Rodziny i Dziecka „Alia”,
- Polski Związek Niewidomych Okręg Wielkopolski z siedzibą w Poznaniu, Zarząd Koła w Wągrowcu,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Iskra Nadziei”,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Miejski w Wągrowcu,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci przy Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym,
- Fundacja „Pomoc Dzieciom Wiejskim w Bliźycach” ,
- Stowarzyszenie Centrum Zdrowia i Edukacji „PRIMUM VIVERE”,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Wągrowcu,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Skokach,
- Stowarzyszenie Zdrowy Styl,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Żabiczyn w Żabiczynie,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Domu Pomocy Społecznej w Srebrnej Górze,
- Stowarzyszenie Edukacyjne Tęcza,
- Stowarzyszenie „Popowo Kościelne i Przyjaciele”,
- Wągrowieckie Towarzystwo „AMAZONEK” w Wągrowcu.

5. Diagnoza

Zgodnie z art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, osobami z zaburzeniami psychicznymi są osoby:

- 1) chore psychicznie (wykazującej zaburzenia psychotyczne),
- 2) upośledzone umysłowo,
- 3) wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych i które wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Na terenie powiatu wągrowieckiego w 2018 roku z pomocy poradni zdrowia psychicznego skorzystało 1839 osób.

5.1. Diagnoza pozytywna

Na terenie naszego powiatu funkcjonuje kilka placówek udzielających porad w zakresie zdrowia psychicznego. Z usług specjalistów można skorzystać w NZOZ Poradnie Specjalistyczne na ul. Skockiej, w Wielobranżowej Spółdzielni Inwalidów na ul. Gnieźnieńskiej oraz w NS ZOZ „Medicus” na ul. Przemysłowej. Poza tym w Wągrowcu funkcjonują dwie prywatne indywidualne praktyki specjalistyczne, gdzie można skorzystać z pomocy lekarza psychiatry. Najbliższy szpital z oddziałem psychiatrycznym znajduje się w odległości 40 km od Wągrowca – w Gnieźnie.

Powiat dysponuje dość bogatym zapleczem w zakresie pomocy społecznej. Ośrodki Pomocy Społecznej poza placówką miejską, obejmują też ośrodki w gminach: Wągrowiec, Damasławek, Gołańcz, Mieścisko, Skoki i Wapno oraz Dom Pomocy Społecznej w Srebrnej Górze i Dzienny Dom Seniora w Wągrowcu. Na terenie powiatu funkcjonują, także Środowiskowy Dom Samopomocy w Wągrowcu oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Gołańczy – gdzie opieką psychologiczną i terapeutyczną obejmuje się osoby przewlekle chore psychicznie oraz upośledzone umysłowo.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przy ul. Wierzbowej 1 w Wągrowcu, także realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, między innymi w zakresie: pomocy dziecku i rodzinie, instytucjonalnej opieki zastępczej, współorganizowania pomocy instytucjonalnej dla dzieci, dofinansowania ze środków PEFRON oraz udziela poradnictwa psychologicznego dla rodzin. W ramach placówki funkcjonuje również Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, obejmuje swoją działalnością m. in. osoby niepełnosprawne umysłowo, z chorobami psychicznymi

i z chorobami neurologicznymi. Orzeczenia wydawane przez Zespół dotyczą również osób poniżej 16 roku życia.

Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu zajmuje się w swojej działalności m. in. rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych. Dotyczy to osób z upośledzeniem umysłowym, chorych psychicznie oraz z chorobami neurologicznymi. Placówka ta udziela wsparcia osobom niepełnosprawnym w zakresie: poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy, szkoleń, staży, prac interwencyjnych, jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej lub zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.

Ponadto w zakresie aktywizacji zawodowej i szeroko pojętego wsparcia terapeutycznego dla osób niepełnosprawnych (w tym z zaburzeniami psychicznymi) działają na terenie powiatu takie placówki, jak: Zakład Aktywizacji Zawodowej w Gołaszewie oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej w Wągrowcu i w Wapnie.

Na terenie naszego powiatu funkcjonują też placówki udzielające wsparcia dzieciom i młodzieży. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Wągrowcu wspiera uczniów w zakresie trudności edukacyjnych, funkcjonowania emocjonalnego i społecznego oraz w ramach wyrównywania szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Pomocy udzielają specjaliści z zakresu: psychologii, pedagogiki oraz logopedii poprzez diagnozę, terapię, zajęcia psychoedukacyjne, profilaktykę oraz konsultacje. Z usług Poradni korzystają: dzieci, młodzież, uczniowie, ich rodzice i nauczyciele przedszkoli, szkół i placówek mających siedzibę na terenie powiatu wągrowieckiego.

Świetlica Socjoterapeutyczna jest placówką dla dzieci od 6 do 15 roku życia pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych. Opiekę zapewniają specjaliści w dziedzinach: pedagogiki, psychologii i socjoterapii. W placówce oferowana jest pomoc dzieciom w zakresie: trudności w nauce, zajęć profilaktyczno – warsztatowych, socjoterapeutycznych, emocjonalno - społecznych i innych.

Na terenie naszego powiatu funkcjonują także: Grupy AA oraz Al.- Anon. Oferują one wsparcie i fachową pomoc dla osób walczących z nałogiem alkoholowym oraz dla ich rodzin i bliskich.

Na terenie naszego powiatu funkcjonują też liczne organizacje pozarządowe, które w swoich statutach mają zapisy dotyczące zdrowia psychicznego, m.in.: „REHABILITACJA”, „AMAZONKI” Stowarzyszenie im. Ks. Musolffa, „Bona Fides” i inne.

Jako profilaktykę przed alienacją społeczną bądź patologią społeczną, jako alternatywę do brania narkotyków i picia alkoholu należy wykorzystać bardzo bogatą w naszym powiecie bazę rekreacyjno - sportową. Należy propagować wśród dzieci

i młodzieży model zdrowego trybu życia i motywować do aktywności sportowej. O potrzebie takiej aktywności wśród dzieci i młodzieży należy przekonywać także nauczycieli i rodziców. Informować rodziców o wielkim znaczeniu zaspokajania naturalnej potrzeby ruchu i aktywności u dzieci od najmłodszych lat oraz odpowiednio motywować nauczycieli do propagowania i realizowania tej aktywności np. podczas zajęć szkolnych.

Czynnikami mającymi negatywny wpływ na zdrowie psychiczne u osób dorosłych i w wieku dojrzałym są: izolacja, samotność, brak zajęcia w wieku emerytalnym, ograniczanie się w funkcjonowaniu do własnego mieszkania czy telewizora. Istotna jest więc konieczność angażowania się w/w instytucji oraz władz powiatowych w propagowaniu - zwłaszcza wśród osób w wieku poprodukcyjnym – świadomości i konieczności kontaktu z drugim człowiekiem, z przyrodą. Istotne jest też informowanie i propagowanie możliwości kształcenia się i doksztalcania przez całe życie, np. na Uniwersytecie III Wieku.

Różne formy aktywności, zwłaszcza ludzi starszych mogą zapobiegać lub ograniczać takie zjawiska, jak: alkoholizm, zaburzenia depresyjne i inne.

5.2. Diagnoza negatywna

Jak wynika z informacji umieszczonych powyżej na terenie naszego powiatu dysponujemy dość dobrym zapleczem dotyczącym dostępu mieszkańców do:

- placówek pomocy społecznej,
- kontaktu z lekarzami psychiatrii dla dorosłych,
- pomocy psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej (także dla dzieci),
- jednostek zajmujących się aktywizacją zawodową osób niepełnosprawnych,
- placówek zajmujących się wsparciem dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.

Niestety nie wyczerpuje to w pełni zapotrzebowania na pomoc w zakresie ochrony zdrowia psychicznego dla naszych mieszkańców. Z analizy działalności poszczególnych placówek oraz biorąc pod uwagę aktualnie dostrzegane potrzeby społeczeństwa w tym zakresie nasuwa się kilka następujących wniosków.

1. Na terenie naszego powiatu jest całkowity brak dostępu do **specjalistów z zakresu psychiatrii dla dzieci i młodzieży**. Mieszkańcy naszego powiatu w razie potrzeby kontaktu z tego rodzaju specjalistami muszą udać się do Gniezna lub Poznania. Dostępność do usług specjalisty psychiatrii dzieci i młodzieży byłaby bardzo wskazana na terenie naszego powiatu z uwagi na m. in.:

- zmniejszenie kosztów ewentualnego dotarcia do specjalisty,

- przyspieszenie terminów oczekiwania na pomoc specjalistyczną.

Pomoc tego typu specjalistów na terenie naszego powiatu byłaby szczególnie wskazana w związku z niepokojącymi danymi odnośnie liczby samobójstw i podejmowanych prób samobójczych, szczególnie wśród młodzieży i osób młodych. Szybkie interwencje i pomoc psychiatry dla dzieci i młodzieży wydaje się podstawowym sposobem na zmniejszenie tej smutnej statystyki.

2. Według informacji i obserwacji czynionych w działających już placówkach oraz wśród specjalistów rośnie też zapotrzebowanie na pomoc i dostępność do specjalistów dotyczącą: **uzależnień od komputera, Internetu, hazardu, środków psychoaktywnych, sterydów i innych „wspomagaczy” np. nabudowywania przyrostu masy mięśniowej.**

Wydaje się istotne, aby zwiększać pod tym względem możliwości już istniejących placówek.

3. Dodatkowo istotna wydaje się być także kwestia rozwoju kultury fizycznej, szczególnie u dzieci i młodzieży. Istnieją przesłanki świadczące o tym, iż konieczne jest zwiększenie i zintensyfikowanie działań promujących zdrowy tryb życia oraz społecznie akceptowane sposoby spędzania wolnego czasu, szczególnie przez ludzi młodych, dzieci i młodzież, np. poprzez kluby i stowarzyszenia sportowe oraz zwiększenie nacisku na efektywność zajęć sportowych i lekcji w-fu prowadzonych w szkołach na wszystkich poziomach edukacyjnych.

6. Cel strategiczny Programu

Głównym celem Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego jest promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym, zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym.

7. Cele operacyjne Programu

Celami operacyjnymi na poziomie powiatu objęto następujące działania:

1. Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.
2. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym.
3. Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.

5. Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.
6. Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.
7. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.
8. Skoordynowanie różnych form opieki i pomocy.

8. Realizacja Programu

Lokalny Zespół Koordynujący Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 lutego 2017 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego określił w oparciu o analizę problemów **priorytety promocji zdrowia psychicznego:**

1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.
2. Propagowanie zdrowego stylu życia, ze szczególnym podkreśleniem jego wpływu na zachowanie zdrowia psychicznego.
3. Systematyczna aktualizacja informacji o potrzebach i uwarunkowaniach zdrowotnych mieszkańców powiatu wągrowieckiego.
4. Edukacja w zakresie zdrowia psychicznego skierowana do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.
5. Zwiększanie świadomości społecznej w zakresie korzystania z pomocy specjalistów w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.
6. Przeciwdziałanie nietolerancji i wykluczeniu społecznemu osób z zaburzeniami psychicznymi oraz wspieranie społecznej integracji.
7. Wczesne wykrywanie zaburzeń psychicznych.
8. Zapobieganie depresji i samobójstwom.
9. Zapobieganie przemocy i szkodliwemu używaniu substancji psychoaktywnych.
10. Zwiększenie dostępności do konsultacji psychiatrycznych dla dorosłych.
11. Stworzenie możliwości do korzystania z konsultacji psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży.

Cel główny i cele szczegółowe dla poszczególnych podmiotów w celu ich realizacji ustanowione są w obecnie obowiązującym Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego. Wobec powyższego cele niniejszego Programu są tożsame z Narodowym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Cel główny 1: Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym

Cel szczegółowy:

1.1. Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.

Forma realizacji:

- realizacja programów profilaktycznych przez szkoły,
- zajęcia edukacyjno-informacyjne dla nauczycieli, rodziców i młodzieży z zakresu promocji zdrowia psychicznego,
- prelekcje, pogadanki dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- warsztaty dla młodzieży mające na celu uświadomienie sobie problemów wynikających z przeżywania różnych emocji (rozwijanie umiejętności społecznych),
- rozdawnictwo ulotek i broszur tematycznych w szkołach, instytucjach publicznych oraz na imprezach o zasięgu powiatowym,
- konkursy plastyczne dla młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- organizowanie i prowadzenie działalności zmierzającej do akceptacji osób niepełnosprawnych i ich integracji społecznej,
- pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla rodziców w procesie wychowania dzieci, u których występują problemy emocjonalne.

Zadania:

- 1.1.1. Prowadzenie wczesnego wspomaganie dzieci w pierwszych latach życia,
- 1.1.2. Promocja zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży,
- 1.1.3. Promocja zdrowia psychicznego wśród dorosłych,
- 1.1.4. Wspieranie zdrowego psychicznie procesu starzenia się,
- 1.1.5. Zaangażowanie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej,
- 1.1.6. Zapobieganie przemocy i szkodliwemu używaniu substancji psychoaktywnych,
- 1.1.7. Zapobieganie depresji i samobójstwom.

Termin realizacji: proces ciągły do 2022r.

Realizatorzy:

- 1) Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wągrowcu,
- 2) NZOZ Poradnie Specjalistyczne w Wągrowcu, ul. Skocka 18,
- 3) Wielobranżowa Spółdzielnia Inwalidów w Wągrowcu, ul. Gnieźnieńska 38,
- 4) NS ZOZ „MEDICUS” utworzony przez „Medicus-Bonus” w Wągrowcu, ul. Przemysłowa 42,
- 5) Placówki medyczne podstawowej opieki medycznej funkcjonujące w powiecie wągrowieckim,

- 6) Wągrowiecki Uniwersytet III Wieku,
- 7) Pedagodzy szkolni, wychowawcy, nauczyciele,
- 8) Organizacje pozarządowe, których celem statutowym jest promocja i ochrona zdrowia psychicznego,
- 9) Szpital Powiatowy w Wągrowcu, ul. Kościuszki 78.

Cel szczegółowy:

1.2. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym.

Forma realizacji:

- w ramach Warsztatów Terapii Zajęciowej prowadzenie codziennych zajęć rehabilitacyjnych i terapeutycznych dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, których celem jest ograniczanie zaburzeń i zapobieganie pogłębianiu się deficytów uczestników,
- prowadzenie działalności profilaktycznej w szkołach,
- działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej wraz z hostelem dla 10 osób,
- prowadzenie poradnictwa i konsultacji (pracownicy socjalni, specjaliści pracy socjalnej, prawnik, psycholog),
- szkolenia, konferencje, pogadanki, artykuły do prasy nt. zjawiska przemocy,
- działania informacyjno – edukacyjne m.in: plakaty, ulotki, broszury, strona internetowa,
- organizacja wsparcia dla osób doświadczających przemocy.

Zadania:

1.2.1. Opracowanie programów zapobiegania przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym,

1.2.2. Realizacja programów zapobiegania przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym z uwzględnieniem istniejących regulacji prawnych.

Termin realizacji: proces ciągły do 2022r.

Realizatorzy:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu, ul. Wierzbowa 1,
- 2) Ośrodki Pomocy Społecznej,
- 3) Szkoły: podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne,
- 4) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- 5) Policja,
- 6) Sąd.

Cel szczegółowy:

1.3. Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.

Forma realizacji:

- imprezy integracyjne różnych środowisk np. sportowe, rekreacyjne,
- tworzenie na terenie gmin punktów informacyjnych dla osób mających kontakt z osobami z zaburzeniami psychicznymi, potrzebującymi informacji nt. pomocy czy wsparcia dla siebie i osób chorych,
- zajęcia w klubach wsparcia i integracji dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- organizacja spotkań na temat praw i uprawnień osób z zaburzeniami psychicznymi,
- organizacja poradnictwa psychologicznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- wspieranie działalności organizacji pozarządowych,
- zamieszczanie informacji na temat zdrowia psychicznego, placówek leczenia psychiatrycznego na stronach internetowych powiatu oraz innych jednostek,
- coroczne opracowywanie przewodnika informującego o dostępnych formach opieki zdrowotnej na terenie powiatu dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zadania:

- 1.3.1. Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami społecznymi ze społeczeństwem.
- 1.3.2. Stworzenie środowiska przyjaznego osobom niepełnosprawnym z zaburzeniami społecznymi.

Termin realizacji: proces ciągły do 2022r.

Realizatorzy:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu,
- 2) Dom Pomocy Społecznej w Srebrnej Górze,
- 3) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy,
- 4) Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu,
- 5) Warsztaty Terapii Zajęciowej w Wapnie i w Wągrowcu,
- 6) Środowiskowe Domy Samopomocy w Wągrowcu i w Gołańczy,
- 7) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- 8) Szpital Powiatowy w Wągrowcu,
- 9) Szkoły: podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne w powiecie wągrowieckim,
- 10) Starostwo Powiatowe w Wągrowcu,
- 11) Organizacje pozarządowe.

Cel szczegółowy:

1.4. Organizacja systemu poradnictwa pomocy w stanach kryzysu psychicznego.

Forma realizacji:

- organizowanie bezpłatnych konsultacji ze specjalistami,

- dostęp do pedagoga szkolnego i innych specjalistów,
- pomoc w załatwianiu spraw bieżących,
- pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w tym min. uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt u lekarza,
- pomoc w zakupie leków, pomoc w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia.

Zadania:

1.4.1. Tworzenie lokalnych ośrodków pomocy kryzysowej oferujących poradnictwo i pomoc w stanach kryzysu zagrażającego zdrowiu psychicznemu.

Termin realizacji: proces ciągły do 2022r.

Realizatorzy:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- 2) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- 3) Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie wągrowieckim,
- 4) Placówki medyczne: POZ i specjalistyczne w powiecie wągrowieckim.

Cel główny 2: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnej dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym

Cel szczegółowy:

2.1. Upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.

Forma realizacji:

- utrzymywanie działających poradni w zakresie świadczenia usług zdrowia psychicznego i terapii uzależnień oraz dążenie do zwiększania ilości kontraktów na te świadczenia.

Zadania:

2.1.1. Opracowanie lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenie nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla mieszkańców naszego powiatu w tym zwłaszcza form niezbędnych do tworzenia centrów zdrowia psychicznego:

- o leczenia ambulatoryjnego,
- o leczenia w zespołach środowiskowych,
- o leczenia w oddziałach dziennych,
- o leczenia w oddziałach psychiatrycznych w szpitalach ogólnych, dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

2.1.2. Realizacja programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form psychiatrycznej opieki zdrowotnej w powiecie lub w gminie.

Termin realizacji: proces ciągły do 2022r.

Realizatorzy:

- 1) Szpital Powiatowy,
- 2) Poradnie Zdrowia Psychicznego,
- 3) Warsztaty Terapii Zajęciowej,
- 4) Dom Pomocy Społecznej,
- 5) Ośrodki Pomocy Społecznej,
- 6) Środowiskowe Domy Samopomocy w Wągrowcu i w Gołańczy,
- 7) Świetlice terapeutyczne.

Cel szczegółowy:

2.2. Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.

Forma realizacji:

- tworzenie mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej,
- rozpowszechnianie materiałów promocyjnych i informacyjnych,
- rozwój poradnictwa psychologicznego dla osób wymagających wsparcia,
- promowanie zdrowego stylu życia,
- promowanie wolontariatu jako formy integracji społecznej dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi,
- rozwój systemu wsparcia dla rodzin osób dotkniętych chorobami psychicznymi, w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej,
- współpraca instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie,
- dążenie do wzmocnienia roli organizacji pozarządowych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zadania:

2.2.1. Opracowanie i realizacja lokalnego programu poszerzenia, zróżnicowania i unowocześnienia pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej.

2.2.2. Zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Termin realizacji: proces ciągły do 2022r.

Realizatorzy:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu,
- 2) Samorządy powiatu wągrowieckiego,

- 3) Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie wągrowieckim,
- 4) Organizacje pozarządowe w powiecie wągrowieckim.

Cel szczegółowy:

2.3. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.

Forma realizacji:

- organizowanie indywidualnego oraz grupowego poradnictwa zawodowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- organizowanie doradztwa organizacyjno – prawnego oraz ekonomicznego dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi,
- kierowanie na staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, szkolenia i kursy umożliwiające podniesienie oraz zdobycie nowych kwalifikacji zawodowych,
- zamieszczanie na stronach internetowych informacji promujących oraz zachęcających pracodawców do zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyznawanie jednorazowych środków na podjęcie działalności,
- wyposażanie oraz doposażenie miejsc pracy,
- nawiązywanie współpracy z instytucjami i organizacjami zajmującymi się problematyką aktywizacji osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi.

Zadania:

2.3.1. Opracowanie lokalnego programu rozwoju zróżnicowanych form wspieranego zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi.

2.3.2. Realizacja lokalnego programu rozwoju zróżnicowanych form wspieranego zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi.

2.3.3. Zwiększanie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

2.3.4. Przygotowanie kampanii szkoleniowo - informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi.

2.3.5. Prowadzenie kampanii szkoleniowo - informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi.

2.3.6. Zwiększenie udziału zagadnień zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności Powiatowego Urzędu Pracy.

Termin realizacji: proces ciągły do 2022r.

Realizatorzy:

- 1) Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu,
- 2) Zakład Aktywizacji Zawodowej w Gołaszewie.

Cel szczegółowy:

2.4. Skoordynowanie różnych form opieki i pomocy.

Forma realizacji:

- opracowanie i publikacja na stronie internetowej powiatu informatora o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- coroczna aktualizacja informatora.

Zadania:

2.4.1. Przygotowanie aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o dostępnych formach opieki zdrowotnej pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Termin realizacji: corocznie.

Realizatorzy:

- Lokalny Zespół Koordynujący Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego.

9. Źródła finansowania

W chwili opracowywania Programu trudno jest określić jego koszty z uwagi na szereg zadań nałożonych do realizacji w rozporządzeniu. Zapewne powinny one być dostosowane do potrzeb wynikających z realizacji poszczególnych zadań ujętych w Programie.

Proponowane źródła finansowania Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego:

- środki z budżetów: gmin i powiatu, Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, państwa,
- Narodowego Funduszu Zdrowia w ramach zawartych kontraktów,
- środki pozabudżetowe np. pozyskiwane z funduszy strukturalnych i regionalnych z budżetu Unii Europejskiej,
- środki z PFRON.

10. Realizatorzy Programu

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego będzie realizowany w partnerstwie z następującymi podmiotami:

- Ministerstwo Zdrowia,
- Starostwo Powiatowe w Wągrowcu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu,
- Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu,

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wągrowcu,
- Urzędy Miast i Gmin na terenie powiatu wągrowieckiego,
- Szkoły: podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne w powiecie wągrowieckim,
- Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie wągrowieckim,
- Organizacje pozarządowe w powiecie wągrowieckim,
- Służba zdrowia: Szpital Powiatowy, niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, indywidualne praktyki lekarskie funkcjonujące na terenie powiatu wągrowieckiego,
- Policja, Sąd, lokalne media.

11. Monitorowanie i ewaluacja

Monitorowanie efektywności i skuteczności działań Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego będzie odbywało się poprzez ścisłą współpracę z podmiotami realizującymi Program. Podmioty te corocznie w terminie do końca kwietnia przesyłać będą do Starostwa Powiatowego w Wągrowcu sprawozdanie z realizacji zadań w roku poprzednim, które następnie w formie zbiorczego rocznego sprawozdania, zgodnego z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, zostanie przesłane Ministrowi Zdrowia w terminie do 15 maja każdego roku.

Ewaluacja Programu powinna dostarczyć informacji, na temat trafności, skuteczności, użyteczności i efektywności Programu. Powinna również określić, czy cele projektu są odpowiednie w stosunku do ewoluujących potrzeb. Ponadto do jakiego stopnia oddziaływanie projektu przyczyniło się do osiągnięcia celu priorytetów i czy odpowiada potrzebom odbiorców Programu oraz w jakim zakresie można oczekiwać, że pozytywne zmiany będą trwać po zakończeniu projektu.

Realizatorzy zaangażowani w realizację poszczególnych działań będą monitorować potrzeby oraz zmiany ilościowo-jakościowe, które będą stanowiły podstawę do dokonywania zmian w poszczególnych działaniach Programu.

12. Podsumowanie

W związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego został powołany Uchwałą nr 644/2017 Zarządu Powiatu Wągrowieckiego z dnia 16 listopada 2017 roku **Lokalny Zespół Koordynujący** realizację Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 w powiecie wągrowieckim. Zespół dokonał aktualizacji Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla powiatu wągrowieckiego wynikającego z Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.

W roku 2018 w składzie ww. Zespołu nastąpiła zmiana jej przewodniczącego. Na miejsce Pana Andrzeja Bieleckiego, który zakończył kadencję radnego w 2018r. Uchwałą nr 148/2019 Zarządu Powiatu Wągrowieckiego z dnia 19 lipca 2019 roku w sprawie zmiany uchwały w sprawie powołania **Lokalnego Zespołu Koordynującego** realizację Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 w powiecie wągrowieckim powołano Panią Iwonę Tyll, radną Rady Powiatu Wągrowieckiego pełniącą jednocześnie w Radzie funkcję przewodniczącej Komisji Zdrowia, Polityki Społecznej i Rynku Pracy.

Po zmianie obecny skład **Lokalnego Zespołu Koordynującego** realizację Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 przedstawia się następująco:

1. Iwona Tyll	- Przewodnicząca
2. Robert Woźniak	- Członek
3. Loreta Seemann	- Członek
4. Leszek Spsychalski	- Członek
5. Małgorzata Gogolewska	- Członek
6. Lidia Kozdęba	- Członek
7. Jakub Kaczmarek	- Członek
8. Barbara Linetty	- Członek
9. Alicja Żabska-Szymańska	- Członek

Zadaniem Lokalnego Zespołu Koordynującego będzie ocena ludności powiatu wągrowieckiego w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej oraz dostosowanie do nich skoordynowanej działalności różnych form pomocy i oparcia społecznego oraz aktywizacji zawodowej.

Ponadto Zespół będzie realizował, koordynował i monitorował przebieg realizacji Programu.

Przewodnicząca
Rady Powiatu Wągrowieckiego

.....
Małgorzata Osuch